

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. נסכים הבאין בפני עצמן ... ירדו ... נסכין הבאין עם הזבח ... ירדו1
- ב. מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום1
- ג. אלו אם עלו לא ירדו הלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו ... שנשחט בלילה ונשפך דמה ויצא דמה חוץ לקלעים אם עלתה תרד2
- ד. ואלו שלא היו פסולין בקדש הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטרפה והיוצא דופן ובעלי מומין ... כשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו3
- ה. עולה שעלתה חיה לראש המזבח תרד שחטה בראש המזבח יפשיט וינתחה במקומה4
- ו. יוצא5
- ז. השוחט בהמה בלילה בפנים (המעלה בחוץ פטור בחוץ) והעלה בחוץ חייב5

דף פד.

א. נסכים הבאין בפני עצמן ... ירדו ... נסכין הבאין עם הזבח ... ירדו

עבר התבאר לעיל דף פג. שהזבח הפסול¹ והנסכים הפסולים שעלו למזבח, הזבח לא ירד כמו שביארנו מפני שהוא ראוי לאשים, והנסכים ירדו, וכן נסכים הבאים בפני עצמן שנפסלו ועלו ירדו.

ב. מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום

¹ רמב"ם שם הלכה יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מתנדב אדם² או נודר מנחה ממנחת נסכים לבדה מאי זה מין משלשה מיני מנחות נסכים³, ומתנדב או נודר יין בפני עצמו.

ג. אלו אם עלו לא ירדו הלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו ... שנשחט בלילה ונשפך דמה ויצא דמה חוץ לקלעים אם עלתה תרד

כבר התבאר לעיל דף כז. שקדשים שלנו⁴, בין שלן הדם או הבשר או האימורים, וזבח שיצא חוץ לעזרה, או שנטמא או נפסל במחשבת הזמן או במחשבת מקום, או במחשבת שינוי, או שקבלו הטמאים וזרקו את דמו הואיל וראויין בעבודת קרבן הבא בטומאה⁵, ושנתן דמו חוץ למקומו, או קדשי קדשים שנשחטו בדרום או שנתקבל דמם בדרום⁶, אף על פי שכל אלו פסולים, אם עלו לראש המזבח לא ירדו. וי"א⁷ שקדשי קדשים שנשחטו בדרום אם עלו ירדו, ויש מחלקים⁸ אם משלה בהן האור לא ירדו, ואם לא משלה בהן האור ירדו.

² רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יד הלכה א

³ בפ"ב ביאר נסכי איל ונסכי כבש ונסכי פר והיינו הג'. לח"מ שם

⁴ רמב"ם שם הלכה ז

⁵ מדכתב רבינו הטמאים ונתן טעם משום דכשר בקרבן ציבור מכלל דשאר הפסולין שקבלו אם עלה ירד מיהו ממה שכתב בהמ"ו נראה דהוא הדין זר אם עלה לא ירד ואפשר דדוקא זר משום דכשר בבמה, ומה שהקשה בתוס' א"כ יוצא נמי, י"ל משום דיוצא לא שייך אלא בבשר דנאכל בכל עיר אבל יוצא דדם לא שייך בבמה וצ"ע. ולפ"ז אפשר דבשאר פסולין אם עלה ירד וצ"ע. ישועות מלכו

⁶ בכס"מ כתב יש לתמוה דבריש מעילה (דף ב') גבי קדשי קדשים ששחטן בדרום וקיבל דמן בצפון בצפון וקיבל דמן בדרום אליבא דר' יהודה לא תיבעי לך דכ"ע לא פליגי שאם עלו ירדו. ורבינו שפסק בסמוך כר' יהודה ה"ל לפסוק כאן שאם עלו ירדו ושמא נוסחא אחרת היתה לרבינו בזה. ובלח"מ כתב "ג"ל דרבינו ז"ל סובר דפליגי אסוגיא דמעילה סוגיא דפ"ב דזבחים וסוגיא דפ' כל הפסולין ורבינו ז"ל נ"ל דסובר דפליגי סוגיי אהרדי ואית לן למפסק כתרי סוגיי לגבי חדא דהיינו ההיא דמעילה ואית לן כסוגיי דפ"ב דזבחים ודפ' כל הפסולין דאית להו דר' יהודה לא פליגי בניתנין למעלה שנתנן למטה". עיי"ש מה שהאריך

⁷ דעת רש"י

⁸ דעת תוס' עיין ערוה"ש שם כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אבל בהמת⁹ קדשים¹⁰ שנשחטה בלילה, או נשפך דמה, או שיצא דמה חוץ לעזרה¹¹ אם עלתה תרד¹².

ד. ואלו שלא היו פסולין בקדש הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והנלאים והטרפה והיוצא דופן ובעלי זומין ... כשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו

⁹ רמב"ם שם פרק ג הלכה ו

¹⁰ ועיין בתוספות זבחים כ"ה א' (הנמשך מכ"ד ב' בד"ה והרי וכו') וס"ח א' ד"ה מלק בשמאל וכו' ושם פ"ד ב' בהג"ה יוצא וכו' יעו"ש היטב ובמנחות י' ב' בד"ה והרי וכו' דדוקא בבהמה ס"ל לר"י דאם עלו ירדו אבל בעוף מודה לר"ש יעו"ש היטב. וה"נ ס"ל לרבינו כן וזה שדקדק וכתב כאן בהמת קדשים וכו' לאפוקי עוף וכו' וכן ראיתי להתוס' יום טוב בפ"ז מ"ה יעו"ש וע"ע בחי' פנים מאירות זבחים ס"ח ב' יעו"ש. הר המוריה ושהם וישפה שם

¹¹ ופסק ברבי יהודה דהלכה כמותו לגבי ר"ש כידוע ודוקא ביצא דמה אבל יצא בשרה אה"נ דאם עלה לא ירד כדאיתא בזבחים ג"א א' ס"ח ב' פ"ד ב'. הר המוריה שם. ועיין או"ש שם הלכה ז שהיוצא כשר בבמה, ולא אמר יוצא בדם כשר, שהרי יוצא באימורים כשר, שהרי כשר בבמה, נראה ברור משום דבבמה אין מעון כלי שרת, דהוי כלי חול מקבלו, ודם בעזרה נתקדש בקבלת כלי שרת, וכדאמר בסוטה (י"ד ע"ב) דאע"ג דנתקדש בשחיטה מעון כלי שרת לקדשו, וא"כ אין שייך כלל במה לדם, לכן יצאת דמה שפיר אם עלה תרד כיון דנתקדש בכלי לא שייך למילף אותו מבמה דשם אין קודש מקבלו דכליו חול הוי, וכי נתקבל בכלי חול הוי כמו שנשפך על הרצפה. ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכט סעיף יז גלע"ד הטעם מפני שג' אלו גרועין מכל הפסולין, והיינו כשנשחטה בלילה שאינה זמן שחיטת קרבנות כלל מקרי אין פסולה בקדש וכאלו היא חיה עדיין, ונשפך דמה ויצא דמה כיון דעיקר הקרבן הוא זריקת הדם ובו תלוי הכפרה א"כ כשאין הדם כלל שנשפך או יצא לחוץ הוי קרבן בלא דם ואין שם קרבן עליו והוי כאין פסולו בקדש, ועל פסולי מחיים מאיסורי מזבח א"צ קרא כמובן.

¹² יש להסתפק אם משלה בהם האור אם תרד או לא דאפשר דכי היכי דמהני משלה האור לשאר פסולים שירדו שיעלו ה"נ מהני להנך דלא ירדו. או דלמא לא דמי. ובס"פ פרת חטאת (דף ק"ב) גרסינן קדשי קדשים ששחטן בדרום אם עלו לא ירדו איבעיא להו ירדו מהו שיעלו כך היא גירסת התוס' שם וכתבו דבריש פ"ק דמעילה נחלקו רבא ורב יוסף אם עלו מהו שירדו והכא פשיטא ליה דאם עלו לא ירדו הכא מיירי במשלה בהם האור ומש"ה אליבא דכ"ע אם עלו לא ירדו. נקטינן דאף לרבא דס"ל בשחיטת דרום אם עלה ירד אם משלה בהם האור לא ירד וה"ה לדידן בשאר פסולים כגון שחיטת לילה או נשפך דמה או יצאת דאם משלה בהם האור לא ירדו. ומיהו ג"ל דאליבא דכ"ע אם ירדו הנך פסולים אף על גב דמשלה בהם האור לא יעלו ורב יוסף דקאמר יעלו היינו דוקא בשחיטת דרום דס"ל דאם עלה לא ירד אפילו שלא משלה בו האור מהני ליה משלה בו האור לאם ירד שיעלה. אבל בדברים שאם עלה ירד לא מהני משלה בו האור אלא חד דרגא דהיינו שאם עלה לא ירד אבל לא תרי דרגי שאם ירד יעלה. ומחלוקת זה דאם ירדו מהו שיעלו תלוי באותו מחלוקת דפ"ק דמעילה דאם עלו מהו שירדו. ורבינו לא ביאר לנו דין זה ואולי גירסתו היא כגירסת רש"י ז"ל. ועיין ברכת הזבח ריש דמ"ח ודו"ק. מל"מ שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

עוד התבאר שם שכל איסורי¹³ המזבח שאסורין מחיים לגבי מזבח, והם הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטריפה ויוצא דופן ובעלי מומין, שעלו ירדו לפי שאינן ראויין מתחילתן. וי"א שבעלי מומין שאין ניכרין במומן אין להורידן בתורה גלויה מעל המזבח שהירי הוא בזיון שאינו ניכר מומן אלא דוחה אותם כלאחר יד¹⁴.

הכלל כל שפיסולו בקודש¹⁵, הקדש מקבלו¹⁶, וכשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו שנייה שהרי פסולין הם.

ה. עולה שעלתה חיה לראש המזבח תרד שחטה בראש המזבח יפשיט וינתחה במקומה

עולה¹⁷ שהעלה חיה לראש המזבח תרד שעדיין אינה ראויה.

עולה ששחטה בראש המזבח, או ששחטה למטה והעלה אותה לראש המזבח, יפשיט אותה וינתחנה במקומה, ומוריד הקרבים ומדיחן למטה, וחוזר ומעלה אותן¹⁸ ומוריד העור ונותנו לכהנים¹⁹.

דף פד:

¹³ רמב"ם שם הלכה ה, ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכט סעיף טו

¹⁴ תורת הקדשים מה. מ.

¹⁵ רמב"ם שם הלכה ה

¹⁶ לכאורה משמע להלן פ"ד א' דזה לדברי ר"ש יעו"ש וא"כ רבינו שפסק כדברי ר"י בהלכה ו' לא הו"ל להביא זה הכלל ועיי"ש ב' אולם בתו"כ פרשת צו פ"א ובזבחים כ"ז ב' ובנדה מ' ב' משמע לכאורה דר"י ג"כ ס"ל זה הכלל רק דממעט הני תלת דסעיף ו' ועי' בזבחים פ"ט ויש ליישב דגם ר"י ע"כ ס"ל האי כללא והכי משמע בתוס' ס"ח א' ושם כ"ה א' ובמנחות י' ב' יעו"ש והא דקאמר ור"י יליף מעמיה מפני מה לן בדם וכו' היינו לומר שמטעם זה הוא פסולו בקדש מיקרי והבן ופשוט. הר המוריה שם.

¹⁷ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה ב ד

¹⁸ הכי אמרי' שם בבבביתא ואף על גב דהתם מיירי בנפסלה ילפינן מינה לכשירה במכ"ש. ומ"ש ומוריד העור ונותנו לכהנים פשוט הוא. ומ"ש דה"ה לשחטה למטה והעלה לראש המזבח. הכי משמע מדתנן בראש הפרק הנזכר (דף פ"ג) כל הראוי לאשים אם עלה לא ירד ועוד דמשמע דאתיא בכ"ש משחטה בראש המזבח. כס"מ שם

¹⁹ בנוסח אחר כתב יד ונותנו לבעלים. מעשה רקח שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ז. יוצא

כבר התבאר לעיל דף סח: שזבח שיצא²⁰ חוץ לעזרה, אף על פי שנפסל אם עלה לראש המזבח לא ירד.

ז. השוחט בהמה בלילה בפנים (המעלה בחוץ פטור בחוץ) והעלה בחוץ חייב

השוחט קודשים חוץ לעזרה²¹, אף על פי שלא העלה אותם, אם היה מזיד חייב כרת. שנאמר (ויקרא יז פסוק ג ד) **אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ. וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֵבִיאוּ לְהִקְרִיב קֶרְבָּן לַה' לִפְנֵי מוֹשֶׁפֶן ה' דָּם יִחַשֵׁב לְאִישׁ תְּהוּא דָּם שָׁפַךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ תְּהוּא מִקְרָב עִמּוֹ. הִיוּ עֵדִים וְהִתְרֵאָה, לֹקָה. וְאִם שָׁחַט בְּשׁוּגָג, מִבִּיא חֲטָאת קְבוּעָה..**

והיכן הזהיר²² על השחיטה בחוץ, בהיקש. נאמר (דברים יב פסוק יד) **שָׁם תַעֲלֶה וְשָׁם תַעֲשֶׂה כֹל אֲשֶׁר אָנֹכִי, מִה הֵעִלִּיה בַּחוּץ שֶׁעֲנַשׁ עֲלֶיהָ הַזֹּהֵר עֲלֶיהָ בַּפִּירוּשׁ, שֶׁנֶּאמַר (שם פסוק יג) הַשְּׁמֹר לָךְ פֶּן תַעֲלֶה עֲלֵתֶיךָ בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה, אִף עֲשִׂיָה שֶׁבְכֻלָּה הַשְּׁחִיטָה, שֶׁעֲנַשׁ עֲלֶיהָ בַּפִּירוּשׁ הִרִי הוּא מוֹזְהֵר עֲלֶיהָ, שֶׁלֹא עֲנַשׁ הַכְּתוּב אֵלּא אִם כֵּן הַזֹּהֵר.**

השוחט²³ קודשים והעלה אותם בחוץ חייב שתיים, אחת על השחיטה ואחת על העליה. שחט בפנים, והעלה בחוץ חייב על העליה. וכן אם שחט בחוץ, והעלה בפנים חייב על השחיטה.

השוחט²⁴ בחוץ בלילה חייב. במה דברים אמורים, כששחט בחוץ בלילה ואז חייב על ההעלאה, אבל אם שחט בפנים בלילה והעלה בחוץ פטור, לפי

²⁰ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה ז

²¹ רמב"ם פי"ח מהל' מעשה הקרבנות ה"ג, פי"ט מהל' סנהדרין ה"א אות יז

²² שם מעשה הקרבנות ה"ד

²³ שם הלכה ה

²⁴ רמב"ם שם הלכה יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

שלא העלה אלא דבר פסול, שאין לך שחיטה כשרה בלילה במקדש²⁵. וכן אם קיבל בכלי חול בפנים וזרק בחוץ פטור.

²⁵ בהשגות אבל שחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ בלילה לדברי הכל פטור, אינו מובן מה נפק"מ בהעלאת אברים ואימורים בין יום ובין לילה, הלא גם בפנים הקמרת אימורים גם בלילה, ואם יכוון על נזרק הדם בלילה מה שייך לומר דאם שחט בלילה והעלה ביום, הלא כבר פסול הדם משנשקע החמה, וזריקה פוסל בהן לילה, ומה הוסיף בהן פסול כשזרק בלילה בחוץ מזרק ביום אח"כ, והדבר תמוה. ותמיה זו הראה לי הרב ר' ארי' ליב מסלוצק זצ"ל זה כארבעים שנה, ועדיין לא קאימנא אדעתא דרבינו הראב"ד. או"ש שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

